

مهارت‌های انتظامی ۱۰
(قضایی)

معاونت تربیت و آموزش ناجا

۱۳۹۲

معاونت تربیت و آموزش ناجا - اداره کل منابع و متون درسی

عنوان: مهارت‌های انتظامی ۱۰ (قضایی)

ناشر: علامت

مؤلف: سرهنگ قضایی محمد بارانی

ویرایش: اداره کل منابع و متون درسی

صفحه‌آرایی: محسن حجازی مهریزی

طرح جلد: سیدمجتبی حسینی دولت‌آبادی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۰۸-۱۰-۶

نوبت چاپ اول: ۱۳۹۲

شماره ثبت: ۷۹۲۲

چاپ: معاونت تربیت و آموزش ناجا

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۵۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان ونک، مجتمع انتظامی ۱۲ فروردین، معاونت تربیت و آموزش، تلفن: ۸۱۸۲۱۲۵۶

سرشناسه	: بارانی، محمد، ۱۳۴۵
عنوان و نام پدیدآور	: مهارت‌های انتظامی ۱۰ (قضایی)، محمد بارانی
مشخصات نشر	: تهران: نشر علامت
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۰۸-۱۰-۶
موضوع	: ضابطان دادگستری - ایران - شرح و وظایف
موضوع	: ضابطان دادگستری - قوانین و مقررات - ایران
شناسه افزوده	: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، اداره کل منابع و متون درسی، ۱۳۹۲
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۱۶
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۱۶۲۴/ب KMH
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۷۷۱۷۰

فهرست

صفحه	عنوان
۹.....	پیش‌گفتار
۱۱.....	فصل اول: حقوق جزای عمومی
۱۲.....	مقدمه
۱۲.....	تقسیمات حقوق جزا
۱۴.....	مفهوم حقوق جزای عمومی
۱۵.....	جرم و ارکان متشکله آن
۱۷.....	عناصر متشکله جرم
۲۰.....	مراحل ارتکاب جرم
۲۴.....	مجرم و مسئولیت جزایی
۲۸.....	عوامل مواجهه جرم
۳۵.....	عوامل رافع مسئولیت کیفری
۴۱.....	سؤال‌های فصل اول
۴۳.....	فصل دوم: آشنایی با آیین دادرسی ویژه کودکان و نوجوانان
۴۴.....	مقدمه
۴۴.....	تعاریف
۴۵.....	مراحل رشد
۴۷.....	دادرسی افتراقی کودکان و نوجوانان
۵۰.....	کودکان در تماس با قانون (پلیس)
۵۱.....	احضار، دستگیری، بازداشت و جایگزین‌های آن
۵۵.....	اصول بین‌المللی حاکم بر دستگیری و بازداشت
۵۶.....	حقوق کودکان و نوجوانان در تماس با پلیس
۶۲.....	اشخاص حقیقی و حقوقی مؤثر بر دادرسی ویژه کودکان و نوجوانان
۶۴.....	سؤال‌های فصل دوم

۶۵	فصل سوم: آیین دادرسی کیفری
۶۶	تعاریف آیین دادرسی کیفری
۶۸	خصوصیات قوانین آیین دادرسی کیفری
۶۹	سیستم‌های دادرسی کیفری
۷۲	دعاوی ناشی از جرم
۷۹	انواع ضابطین دادگستری
۸۸	موانع تقیید دعوی عمومی
۹۱	جهات سقوط دعوی عمومی
۹۳	تفتیش و بازرسی منازل و اماکن
۹۴	بازجویی و اخذ تأمین
۹۹	سؤال‌های فصل سوم
۱۰۱	فصل چهارم: طرز تشکیل پرونده قضایی
۱۰۲	گفتار اول: چگونگی تشکیل پرونده قضایی
۱۰۴	گفتار دوم: ارکان تشکیل دهنده پرونده کیفری
۱۰۴	الف- گزارش‌های ضابطین و نحوه تنظیم آنها
۱۰۸	ب- اسناد و مدارک و دلایل مرتبط با موضوع پرونده
۱۰۹	گفتار سوم: تحقیقات مقدماتی
۱۱۰	الف- جهات شروع به تحقیقات
۱۱۰	۱- تحقیقات مقدماتی در جرایم مشهود
۱۱۰	۲- تحقیقات مقدماتی در جرایم غیرمشهود
۱۱۱	۳- اصول تحقیقات مقدماتی
۱۱۱	۴- بازجویی
۱۱۴	۵- تحقیقات محلی و نحوه استماع اظهارات شهود
۱۱۵	۶- اخذ نظریه کارشناسی
۱۱۶	۷- نحوه تنظیم گزارش نهایی
۱۱۸	سؤال‌های فصل چهارم

فصل پنجم: کاربرد قانونی سلاح.....	۱۱۹
قانون به کارگیری سلاح.....	۱۲۰
مفهوم ضروری.....	۱۲۵
شرایط مأموران مسلح پلیس.....	۱۲۵
وظایف متقابل فرماندهان و مأموران پلیس در خصوص احراز شرایط.....	۱۲۵
وظایف سازمان برای ایجاد شرایط در مأموران مسلح پلیس.....	۱۲۵
وظایف و تکالیف فرماندهان برای احراز شرایط مأموران مسلح پلیس.....	۱۲۶
مراحل تکوین تیراندازی به سوی اشخاص.....	۱۲۶
شرایط قانونی دفاع مشروع مسلحانه.....	۱۲۷
شرایط قانونی تیراندازی به بازداشتی و زندانی در حال فرار.....	۱۲۷
شرایط قانونی تیراندازی در مرزها.....	۱۲۷
شرایط قانونی تیراندازی برای حفاظت از اماکن طبقه‌بندی شده.....	۱۲۸
شرایط قانونی به کارگیری سلاح در ناآرامی‌های غیرمسلحانه.....	۱۲۸
شرایط قانونی تیراندازی در ناآرامی‌های مسلحانه.....	۱۲۸
شرایط قانونی تیراندازی برای متوقف کردن خودروها.....	۱۲۹
وظایف و مسئولیت‌های مأموران قبل از به کارگیری سلاح.....	۱۲۹
وظایف و مسئولیت‌های فرماندهان.....	۱۲۹
سؤال‌های فصل پنجم.....	۱۳۰
فصل ششم: دستگیری و بازداشت و نحوه بدرقه متهم.....	۱۳۱
مقدمه.....	۱۳۲
طرح‌ریزی عملیات دستگیری.....	۱۳۲
دستگیری.....	۱۳۳
نحوه استفاده از دستبند.....	۱۴۱
انواع بدرقه متهمان.....	۱۴۳
بازرسی بدنی.....	۱۴۷
سؤال‌های فصل ششم.....	۱۵۴

۱۵۵	فصل هفتم: ابلاغ اوراق قضایی
۱۵۶	مقدمه
۱۵۶	تاریخچه
۱۵۷	مفهوم ابلاغ
۱۵۷	مأموران ابلاغ
۱۵۹	موضوع ابلاغ (موارد ابلاغ اوراق قضایی)
۱۵۹	اظہارنامہ
۱۶۲	دادخواست
۱۷۰	حکم دادگاه (دادنامه)
۱۷۲	احضاریہ (احضارنامہ)
۱۷۴	اجرائیہ
۱۷۷	حکم جلب
۱۷۹	اخطاریہ
۱۸۰	قرارها
۱۸۴	چگونگی ابلاغ اوراق قضایی
۱۹۴	سؤال‌های فصل هفتم
۱۹۵	فصل هشتم: تعامل قضایی
۱۹۶	گفتار اول: اصول تعامل
۱۹۷	گفتار دوم: تعامل دواير قضایی کلانتری‌ها با دادسراها و دادگاه‌ها
۱۹۹	گفتار سوم: نظارت قضایی مقامات قضایی بر کلانتری‌ها
۲۰۱	اهداف نظارت و ریاست قضایی بر ضابطین
۲۰۳	مقامات قضایی که حق اعمال ریاست و نظارت قضایی بر ضابطین انتظامی را دارند
۲۰۳	موضوعات قابل نظارت قضایی
۲۰۴	شرایط اعمال نظارت قضایی
۲۰۷	سؤال‌های فصل هشتم
۲۰۸	منابع

پیش‌گفتار

کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها به‌عنوان اولین و اصلی‌ترین واحد انتظامی ناجا که به‌صورت تمام‌وقت در جهت برقراری نظم و امنیت و خدمت به شهروندان تلاش می‌کنند؛ همواره باید از آمادگی کامل در همه ابعاد از جمله آموزش برخوردار باشند. ارتباط رو در روی این واحدهای انتظامی با مردم، اجاب می‌کند که کارکنان آنها از مهارت‌های لازم در زمینه شغل خود برخوردار بوده تا بتوانند شهروندان را به رفتارهای قانونمند تشویق و ترغیب کرده و متخلفان را از انجام اعمال ناهنجار بازدارند. از این‌رو اجرای دوره‌های آموزش یگانی در جهت افزایش مهارت‌های انتظامی در رده‌های مختلف، امری لازم بوده و موجب ارتقای توانمندی کارکنان کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها می‌شود.

کتاب حاضر، در اجرای دستورالعمل تدوین و تجدید نظر در برنامه‌ها و متون آموزشی به شماره ۱۸/۸/۱/۲/۴۴۷۲ - ۱۳۸۸/۱۱/۲۹ برای آموزش یگانی کارکنان کوپ‌ها توسط جناب سرهنگ قضایی محمد بارانی تألیف شده و زیر نظر اداره کل منابع و متون درسی معاونت تربیت و آموزش ناجا به رشته تحریر درآمده است.

امید است محققان، صاحب‌نظران و مسئولان ذی‌ربط، دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را برای برطرف کردن نقایص و کاستی‌های احتمالی و کامل‌تر شدن محتوای این اثر به مؤلفان یا اداره کل مزبور منعکس نمایند تا پس از اصلاح نهایی در اختیار رده‌های استفاده‌کننده قرار گیرد.

معاون تربیت و آموزش ناجا
سرتیپ دوم پاسدار دکتر سعید شکری‌پور

www.ketab.ir